CARTEA DE PE NOPTIERĂ

„Pentru că nu-L putem vedea, Dumnezeu e pretutindeni“, spune Yasunari Kawabata, primul scriitor japonez laureat al Premiului Nobel, iar afirmația aceasta pare să se regăsească, ascunsă discret, în toate scrierile sale. Yasunari Kawabata s-a născut la Osaka, în 1899, într-o familie bogată și educată. La numai trei ani rămâne orfan. După moartea bunicii și a surorii lui, copilul e crescut de un bunic bătrân și orb. Sunt ani însingurați care, s-a spus, au conturat sentimentul părăsirii și al regretului, dominant în romanele sale. În 1924 absolvă cursurile Facultății de Literatură a Universității Imperiale din Tokio și întemeiază, împreună cu un grup de scriitori tineri, revista *Bungei Jidai*, îndreptată împotriva curentului realist, interesată de avangarda literară europeană și de mișcarea neosenzualistă. Succesul literar al lui Kawabata începe cu *Dansatoarea din Izu* (1926), nuvelă parțial autobiografică ce urmărește povestea de dragoste dintre autor și o dansatoare tradițională japoneză de numai paisprezece ani. *Sunetul muntelui*, roman apărut în 1949, îi aduce definitiv consacrarea. Pentru „măiestria lui literară, care exprimă cu mare sensibilitate esența spiritului japonez“, primește, douăzeci de ani mai târziu, Premiul Nobel. În limbile europene îi sunt traduse, la acea dată, doar trei romane și câteva povestiri, dar numele său e deja bine-cunoscut.
În 1970 face un tur al Statelor Unite și ține conferințe la principalele universități de acolo. Este momentul în care hotărăște să se implice în viața socială, deși în timpul celui de-al Doilea Război Mondial alesese să rămână neutru. Semnează, alături de Yukio Mishima și de alți scriitori, o scrisoare deschisă prin care condamnă Revoluția Culturală din China și îi susține constant pe candidații conservatori.
Se sinucide, fără a lăsa nici o notă, pe 16 aprilie 1972, la doi ani de la moartea prietenului său, Yukio Mishima.

Scrieri (selectiv): *Dansatoarea din Izu* (1926), *Țara zăpezilor* (1935, 1947), *O mie de cocori* (1949, 1952), *Maestrul de GO* (1942, 1954), *Sunetul muntelui* (1949, 1954), *Lacul* (1954), *Frumoasele adormite și alte povestiri* (1961), *Frumusețe și întristare* (1965), *Descoperirea frumuseții* (1969), *Vechea capitală* (1985). În colecția „Cartea de pe noptieră“ au mai apărut *Frumusețe și întristare*, *Frumoasele adormite, Țara zăpezilor, Sunetul muntelui.*

Traducătorul, George Șipoș, este doctorand în cadrul Universității din Chicago, Secția literatură japoneză. A mai tradus *Soare și oțel* de Yukio Mishima, *Sunetul muntelui* de Yasunari Kawabata (apărute tot în colecția „Cartea de pe noptieră“) și *Viața unui prost* de Ryūnosuke Akutagawa.

Yasunari Kawabata

O mie de cocori

Traducere din japoneză de
GEORGE ȘIPOȘ

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Colecție inițiată de Ioana Pârvulescu

Redactor coordonator al colecției: Mona Antohi
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la „Fed Print"

Yasunari Kawabata
Senbazuru
Copyright © 1949–1951, The Heirs of Yasunari Kawabata
All rights reserved.

© HUMANITAS, 2010, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KAWABATA, YASUNARI
O mie de cocori/ Yasunari Kawabata; trad.: George Șipoș. – București: Humanitas, 2010
ISBN 978-973-50-2740-7

I. Șipoș, George (trad.)

821.521-32=135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – C.P. 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

O mie de cocori

1

Deși intrase deja în incinta templului Engakuji din Kamakura, Kikuji nu știa dacă mai are vreun rost să se ducă la ceremonia ceaiului. Era în mare întârziere.

De câte ori organiza asemenea reuniuni la Engakuji, Kurimoto Chikako îl invita și pe el, dar, după moartea tatălui său, Kikuji încetase să se mai ducă. Luase invitațiile drept simple gesturi de politețe făcute în memoria răposatului său părinte.

De data aceasta însă, invitația conținea și câteva rânduri despre o tânără domnișoară căreia Chikako îi preda ceremonia ceaiului și pe care voia să i-o prezinte.

Citind invitația, Kikuji își aminti de semnul din naștere al lui Chikako.

Trebuie să fi avut vreo opt sau nouă ani. Se dusese la Chikako acasă împreună cu taică-său și-o găsiseră în camera de zi. Cu pieptul dezgolit, își tăia cu o forfecuță firele de păr de pe o pată care-i acoperea jumătate din sânul stâng și se-ntindea în jos, către stomac. Avea cam mărimea unei palme.

De culoare violacee, era acoperită de părul pe care Chikako îl tăia cu forfecuța.

— Vai, erai cu băiatul?

Cu un aer surprins, Chikako dădu să-și strângă chimonoul, dar nereușind s-o facă așa cum se cuvine, se întoarse pe genunchi, îl adună parte peste parte și-l legă cu *obi**-ul.

Nu de părintele lui Kikuji, ci de băiat se rușinase ea. Fuseseră întâmpinați de o slujnică la ușă, așa că femeia trebuie să fi știut că tatăl venise în vizită. Bărbatul nu intră în camera de zi. Preferă să se așeze în odaia de-alături, cea în care Chikako își ținea lecțiile de ceai.

— Îmi dai și mie un ceai? întrebă el cu ochii pierduți în direcția caligrafiei tradiționale atârnate în camera de ceremonie.

— Da, răspunse femeia fără să se ridice.

Kikuji văzu pe ziarul de sub genunchii ei fire de păr ca niște mustăți. Era ziua-n amiaza mare, dar în pod se auzeau alergând șobolanii. Lângă verandă înflorea un piersic.

Adâncită-n gânduri, Chikako se așeză în fine la vatra de făcut ceai.

Mai târziu, cam după vreo zece zile, Kikuji o auzi pe maică-sa împărtășindu-i părintelui său ca pe un mare secret că Chikako nu era măritată din pricina petei păroase pe care o avea pe piept. Și, plină de compasiune pentru nenorocirea femeii, maică-sa făcuse o față înduioșată.

— Chiar așa? păru mirat taică-său. Dar ce-ar conta, dacă i-ar vedea-o numai soțul? Mai ales dac-ar fi să știe dinainte…

---

* Brâu tradițional. (*N.t.*)

— Păi, nu așa i-am spus și eu? Dar, vezi tu, femeia tot femeie! Deși, sinceră să fiu, nici eu n-aș fi în stare să mărturisesc că am o asemenea pată pe piept.

— Ei, dar nici ea nu mai e o fetișcană.

— Tot nu-i ușor, degeaba vorbești tu! Un bărbat în aceeași situație s-ar amuza copios când i s-ar descoperi defectul.

— Ți-a arătat ea pata?

— Da' de unde? Ce prostii mai îndrugi și tu!

— Ți-a spus de ea?

— Astăzi, când a venit la mine pentru lecție, am vorbit și noi de una, de alta… O fi simțit și ea nevoia să-și descarce inima.

Tatăl nu mai spuse nimic.

— Dacă s-ar mărita, oare ce-ar zice bărbatul ei?

— Nu cred că i-ar plăcea, ba chiar ar fi dezgustat. Pe de altă parte, ar socoti poate că secretul în sine e un prilej de plăcere. În plus, defectul ar putea să scoată la iveală și mai bine părțile bune ale femeii, deși, la urma urmei, chiar nu e mare lucru!

— Așa i-am zis și eu. Dar ea o ține una și bună că e pe sân.

— Ei, nu mai spune!

— Da, și dac-ar avea un copil… bărbatul mai treacă-meargă… dar copilul…

— Păi care-ar fi problema? N-ar putea alăpta cum trebuie?

— Nu de asta-i vorba… Copilul ar trebui să se uite la ea în timp ce-ar suge. De văzut, eu n-am văzut-o, așa că nu pot să-mi dau cu părerea, dar cineva care are așa ceva se gândește la toate astea… Din prima zi de viață ar trebui să sugă de-acolo,

și de cum ar deschide ochii la lumea din jur ar vedea pata aceea oribilă pe sânul maică-sii. Prima lui impresie despre lume, prima lui impresie despre mama lui ar fi acel semn hidos și asta l-ar urmări toată viața.

— Și totuși, nu cumva își face prea multe probleme?

— Probabil. În fond, ar putea să-i dea bebelușului lapte de vacă ori pur și simplu să angajeze o doică.

— Ba, din punctul meu de vedere, dacă are lapte, ce contează semnul din naștere pe sân?

— Te înșeli. Mie mi-au dat lacrimile când i-am auzit temerile. Cam are dreptate, mi-am zis. Nici eu nu i-aș da lui Kikuji să sugă de la un sân cu o asemenea pată pe el.

— Chiar așa?

Kikuji simți un val de indignare față de indiferența tatălui său. Ba mai mult, cum și el văzuse pata de pe sânul lui Chikako, simți că urăște nepăsarea părintelui său.

Acum, după douăzeci de ani de la acea discuție, Kikuji nu se putu stăpâni să nu zâmbească amintindu-și cât de încurcat fusese tatăl lui.

Cam de când împlinise zece ani, de câte ori se gândea la vorbele de-atunci ale maică-sii se trezea cuprins de îngrijorare la ideea unui frate sau a unei surori vitrege sugând de zor la sânul acoperit de pată.

Nu-i era teamă de un frate sau de o soră născuți într-o altă casă și care i-ar fi fost complet străini, ci de acel frate sau acea soră în sine. Kikuji era convins că orice copil care ar fi supt la sânul acela

cu pata violacee și acoperit de păr nu putea să fie decât o spurcăciune de om.

Din fericire, Chikako nu avea copii. Poate că tocmai tatăl lui Kikuji fusese cel care nu-i îngăduise așa ceva. Poate că se folosise de tristețea pe care asocierea dintre pata de pe piept și un bebeluș i-o produsese soției lui ca s-o convingă pe Chikako nici să nu încerce. Cert este că femeia nu avusese copii nici cât trăise tatăl lui Kikuji și nici după moartea acestuia.

Poate că și ea își mărturisise defectul atât de repede după ce i-l văzuse Kikuji tocmai de teamă că băiatul va spune ceva.

Chikako nu se măritase niciodată. Era oare posibil ca semnul din naștere să-i fi hotărât întreaga viață?

Kikuji nu reușise să uite vreodată pata de pe piept. Uneori își imagina că propriul lui destin era cumva legat de acea amintire.

Când primise răvașul cu invitația de la Chikako din care reieșea că ceremonia ceaiului va fi pretextul pentru a i se face cunoștință cu o domnișoară, Kikuji își amintise de semnul de pe piele. Și, cum tânăra urma să-i fi prezentată de Chikako, Kikuji se întrebă dacă femeia cu pricina avea o piele perfectă, neîntinată de nici un defect.

S-o fi jucat taică-său vreodată cu pata aceea monstruoasă? O fi strâns-o între degete? O fi mușcat-o? Kikuji se trezea câteodată visând cu ochii deschiși.

Chiar și acum, când mergea prin grădina templului de munte și asculta ciripitul păsărelelor, astea erau gândurile ce-i treceau prin cap.